ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 12 юли 2011 година

относно Националната програма за реформи на Обединеното кралство за 2011 г. и съдържаща становище на Съвета относно актуализираната Програма за конвергенция на Обединеното кралство за периода 2011—2014 г.

(2011/C 217/04)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз и по-специално член 121, параграф 2 и член 148, параграф 4 от него,

като взе предвид Регламент (ЕО) № 1466/97 на Съвета от 7 юли 1997 г. за засилване на надзора върху състоянието на бюджета и на надзора и координацията на икономическите политики [1], и по-специално член 9, параграф 3 от него,

като взе предвид препоръката на Европейската комисия,

като взе предвид заключенията на Европейския съвет,

като взе предвид становището на Комитета по заетостта,

след консултация с Икономическия и финансов комитет,

като има предвид, че:

(1) На 26 март 2010 г. Европейският съвет постигна съгласие по предложението на Европейската комисия да се започне изпълнението на нова стратегия за работни места и растеж — стратегията „Европа 2020“ — въз основа на засилена координация на икономическата политика, съсредоточена върху ключовите области, в които е необходимо да се предприемат действия за повишаване на потенциала на Европа за устойчив растеж и конкурентоспособност.

(2) На 13 юли 2010 г. Съветът прие препоръка относно общите насоки за икономическите политики на държавите-членки и на Съюза (за периода 2010—2014 г.), а на 21 октомври 2010 г. прие решение относно насоките за политиките на държавите-членки по заетостта [2], като заедно двата акта представляват „интегрирани насоки“. Държавите-членки бяха приканени да се съобразят с интегрираните насоки при провеждането на националните си икономически политики и политики по заетостта.

(3) На 12 януари 2011 г. Комисията прие първия годишен обзор на растежа, с което постави началото на нов цикъл на икономическото управление в ЕС и на първия европейски семестър за предварителна интегрирана координация на политиката съгласно стратегията „Европа 2020“.

(4) На 25 март 2011 г. Европейският съвет утвърди приоритетите за фискалната консолидация и структурната реформа (в съответствие със заключенията на Съвета от 15 февруари и 7 март 2011 г. и въз основа на годишния обзор на растежа, изготвен от Комисията). Той подчерта необходимостта да се даде приоритет на възстановяването на стабилността на бюджетите и фискалната устойчивост, намаляването на безработицата чрез реформи на пазара на труда и полагането на нови усилия за повишаване на растежа. Европейският съвет поиска от държавите-членки да отразят тези приоритети в конкретни мерки, които да бъдат включени в техните програми за стабилност или в програмите за конвергенция и в националните програми за реформи.

(5) На 28 април 2011 г. Обединеното кралство представи актуализация за 2011 г. на своята Програма за конвергенция която обхваща периода 2011—2014 г., както и своята Национална програма за реформи за 2011 г. Двете програми бяха оценени едновременно, за да бъдат отчетени взаимовръзките между тях. За първи път програмата за конвергенция на Обединеното кралство съдържа илономически и фискални предвиждания, изготвено от новата, независима Служба за бюджетна отговорност (СБО), която е подобрение на фискалната рамка на Обединеното кралство, което може да бъде приветствано.

(6) Обединеното кралство се оказа особено засегнато от международната финансова криза поради своя мащабен и глобално интегриран финансов сектор и високите дългове на домакинствата. През 2008 г. БВП се понижи с 0,1 %, а през 2009 г. — с 4,9 %. Британското правителство предприе масирана интервенция в подкрепа на банковия сектор и предостави извънредна допълнителна ликвидност за целия сектор. За две години държавният дефицит се повиши с 8,5 процентни пункта и през 2009 г. достигна 11,2 % от БВП. Безработицата нарасна от 5,3 % през 2007 г. до 7,6 % през 2009 г. През четвъртото тримесечие на 2009 г. бе възстановена тенденцията на тримесечния растеж, макар че БВП остава под върховото равнище от периода преди кризата. Според краткосрочните прогнози се очаква умерен растеж в резултат на високи корпоративни инвестиции и възвръщаемост в нетния износ, предизвикана от обменните валутни курсове. Растежът обаче ще бъде възпрепятстван от слаб или отрицателен ръст в потреблението на домакинствата и публичното потребление. Очаква се през 2011 г. инфлацията да се задържи много над заявената цел от 2 %, отразявайки увеличението на ДДС и по-високите цени на вноса и енергията, а през 2012 г. да отбележи понижение. Възможно е високата инфлация да доведе до спад в реалните доходи, тъй като ръстът на заплатите остава нисък. Основните рискове, съпътстващи прогнозите, са свързани с евентуалното нереализиране на възвращаемостта на корпоративните инвестиции или нетния износ и с обстоятелството, че постоянната висока инфлация може да попречи при прилагането на парична политика за компенсиране на по-ниските държавни разходи.

[1] ОВ L 209, 2.8.1997 г., стр. 1.

[2] Продължават да се прилагат и през 2011 г. с Решение 2011/308/ЕС на Съвета от 19 май 2011 г. относно насоките за политиките за заетост на държавите-членки (ОВ, L 138, 26.5.2011 г., стр. 56).

(7) Въз основа на оценката на актуализираната програма за конвергенция съгласно Регламент (ЕО) № 1466/97 становището на Съвета е, че залегналият в основата на бюджетните прогнози макроикономически сценарий е реалистичен, с изключение на донякъде оптимистичните предвиждания за 2012 г. Програмата за конвергенция не съдържа средносрочната цел, предвидена в кодекса за поведение, въпреки че тя може да бъде изведена от заложените в програмата задачи. Целта на бюджетната стратегия е дефицитът да се намали от 9,9 % през 2010—2011 г. до 1,7 % през 2015—2016 г., най-вече чрез ограничаване на разходите — стратегия, съответстваща на данните за фискална консолидация, която подпомага растежа. В програмата за конвергенция се планира намаляване на дефицита под референтната стойност от 3 % до определения от Съвета краен срок 2014—2015 г. Изхождайки от дълговото съотношение от 78,7 % за периода 2010—2011 г. бюджетните прогнози в програмата за конвергенция сочат, че до 2013—2014 г. това съотношение ще нарасне до 87,2 %, след което ще започне бавно да намалява. Средногодишното фискално усилие за периода между 2010—2011 г. и 2014—2015 г е 1,6 %. Макар този показател да е малко под препоръчания през декември 2009 г. от Съвета (1,75 % от БВП), той е адекватен предвид обстоятелството, че консолидационните усилия стартират от значително по-нисък от очакваното бюджетен дефицит за периода 2009—2010 г., поради което показателят съответства на целта за намаляване на номиналния дефицит под референтните стойности до 2014—2015 г. Съгласно последната оценка на Комисията, рисковете по отношение на дългосрочната устойчивост на публичните финанси са високи.

Дългосрочната цена на застаряването на населението е над средното равнище за ЕС, а текущото състояние на бюджета допълнително утежнява разходите, свързани със застаряването. Въз основа на сегашната фискална позиция има вероятност до 2020 г. дългът да нарасне до 128 %. Независимо че цялостното прилагане на програмата за конвергенция ще е достатъчно условие той да започне да намалява, до 2020 г. равнището му ще се запази над 80 %. Освен своите планове за консолидация, правителството на Обединеното кралство обяви мерки, които ще подпомогнат устойчивостта в дългосрочен план; тези мерки включват изтегляне напред на датата на въвеждането на планираното увеличаване на възрастта за пенсиониране от 65 на 66 години и промени в метода за преоценка на определени обезщетения и данъчни прагове.

(8) Едно от основните предизвикателства продължава да бъде свързано с прилагането на предложената фискална консолидация. От решаващо значение за възстановяването на устойчива фискална позиция е да се гарантира, че няма да бъдат допуснати отклонения от публикуваните разходни планове. В този контекст традиционно ниските дялове на инвестициите в публичната инфраструктура и особено по отношение на транспорта сочат, че трябва да се даде приоритет на разходите, насърчаващи растежа. Предвиденото в програмата за конвергенция гарантиране на достатъчни първични излишъци в средносрочен план ще подобри устойчивостта на публичните финанси.

(9) Благодарение на своя гъвкав пазар на труда Обединеното кралство успя да се справи сравнително добре със значителното свиване на БВП по време на кризата. От увеличаването на безработицата обаче най-силно засегнати се оказаха младите хора: между 2008 г. и 2010 г. безработицата сред тях нарасна от 15 % до почти 20 %. Незадоволителните показатели на пазара на труда по отношение на младите хора са свързани с по-общи и структурни недостатъци в предлагането на квалифициран труд. В Обединеното кралство делът на младежите на възраст между 18 и 24 години, напускащи преждевременно училище или центровете за професионално обучение, е 15,7 %, което надхвърля средния показател за ЕС от 14,4 %. Макар страната да се отличава със значителен дял висококвалифицирани лица на възраст между 25 и 64 години, съществуват някои проблеми при групата на средноквалифицираните, чийто процент понастоящем е под средните европейски показатели. Друго важно предизвикателство, свързано с пазара на труда в Обединеното кралство, е високият процент деца, живеещи в безработни семейства — техният дял е най-високият в ЕС –17,5 % спрямо общия среден показател за ЕС от 10,2 %. Проблемът е особено сериозен при семействата с един родител и се дължи на слабите финансови стимули и липсата на достъпни възможности за грижи за децата: над 32 % от лицата с родителски задължения са неактивни или работят на непълно работно време поради липса на услуги, насочени към подпомагане на грижите за децата (този показател надвишава с 4 процентни пункта средния за ЕС).

(10) В десетилетието преди кризата бе отбелязан подем в цените на недвижимите имоти в Обединеното кралство. След кризата бе отчетен рязък спад на цените, които впоследствие отбелязаха частично възстановяване и понастоящем са на безпрецедентно високи нива. Сделките с недвижими имоти отбелязаха рязък спад и се задържаха на много ниско равнище. Бумът в цените на жилищните имоти допринесе за съществения повишаване на задлъжнялостта на домакинствата и незначителния ръст в тяхното потребление в десетилетието преди кризата. Сривът на жилищните транзакции причини спад в приходите от данъци върху тези сделки, което допълнително влоши фискалната позиция на Обединеното кралство. Проблемите, свързани с пазара на недвижими имоти в страната, обуславят значителните разходи за субсидии за жилищно настаняване и високия процент хора, живеещи в субсидирани от държавата жилища. Обединеното кралство обяви реформи в своята система за планиране и нормативната уредба, уреждаща отпускането на жилищни заеми. Тъй като това предизвикателство е от значение за всички сектори на британската икономика, е необходимо съответните мерки да се използват за разработване на по-комплексен пакет от реформи, включително в пазара на жилищните заеми и данъчното облагане на недвижимата собственост, с които да се потърси разрешение на проблемите.

(11) Възобновяването на частните инвестиции ще бъде съществен компонент в необходимото преструктуриране на икономиката и отдалечаването ѝ от вътрешното потребление и в насърчаването на производителността. Проучванията показват, че наличните кредити и разходите по тях представляват значителна пречка за инвестициите и плановете за разширяване в частния сектор, особено при по-малките дружества, които разчитат на финансиране от страна на банките. От

края на 2009 г. се отчита отрицателен годишен ръст на заемите, предоставяни на малки и средни предприятия (МСП), като свиването при заемите за малките предприятия е още по-драстично. Освен това, макар да изглежда, че за средните предприятия отклоненията над референтните стойности са се стабилизирали, при малките предприятия те са отбелязали известно увеличение. Неотдавна Обединеното кралство въведе серия от мерки за подобряване на достъпа на МСП до финансиране, включително държавно спонсорирани инвестиционни средства, и за постигане на споразумение с британски банки, изискващо от тях да увеличат своето брутно кредитиране на МСП. Важно е да се отчетат предизвикателствата от страната на търсенето, като бизнеса също ще трябва да изпълни своята роля за реализирането на схемите, които са му били предоставени на разположение. За да се намери решение, което да продължи да работи без системна намеса от страна на правителството, е необходима по-нататъшна реформа с цел подобряване на конкуренцията в банковия сектор и улесняване на по-нататъшното развитие на пазарите за небанково финансиране, достъпно за малките и средните предприятия.

(12) Комисията направи оценка на програмата за конвергенция и на националната програма за реформи. Тя взе предвид не само тяхното значение за провеждането на устойчива фискална и социално-икономическа политика в Обединеното кралство, но също и тяхното съответствие с правилата и насоките на ЕС предвид необходимостта от засилване на цялостното икономическо управление на ЕС чрез принос на равнище ЕС към бъдещите национални решения. Комисията е на мнение, че програмите начертават амбициозни мерки за намаляване на дефицита и насърчава правителството да продължи прилагането на планираните действия. Следва да се предприемат допълнителни действия за реформиране на пазара на жилища, за ограничаване на безработицата сред младите хора, за намаляване на лицата, които напускат преждевременно училище, за разрешаване на проблема с децата, живеещи в безработни семейства, и за подобряване на достъпа до кредитиране на частния сектор.

(13) В контекста на настоящата оценка и предвид препоръката на Съвета по член 126, параграф 7 от Договора за функционирането на Европейския съюз от 2 юни 2010 г. Съветът разгледа актуализацията за 2011 г. на Програмата за конвергенция на Обединеното кралство, като становището му [1] е изразено по-специално в препоръки 1 и 2 по-долу. Като взе предвид заключенията на Европейския съвет от 25 март 2011 г., Съветът разгледа Националната програма за реформи на Обединеното кралство,

ПРЕПОРЪЧВА на Обединеното кралство да предприеме следните действия в периода 2011—2012 г.:

1. Да приложи планираната фискална консолидация с оглед през 2012—2013 г. да се постигне дефицит в размер на 6,2 % от БВП, което да отговаря на препоръките на Съвета за коригиране на прекомерния дефицит и за намаляване на високите стойности на публичния дълг след коригирането на прекомерния дефицит в края на програмата. Да гарантира, че няма да настъпи отклонение от амбициозните цели за съкращаване на разходите, с което да се засили дългосрочната устойчивост и вследствие на това да се даде приоритет на разходите, насърчаващи растежа.

2. Да разработи програма за реформи, която да противодейства на дестабилизиращия ефект на цикличните промени в цените на жилищата върху публичните финанси, финансовия сектор и икономиката, с цел да се облекчат трудностите, свързани с достъпността и потребността от държавни субсидии за жилищно настаняване. Биха могли да бъдат взети предвид широк набор мерки и инструменти на политиката, включително реформи на пазара на жилищни заеми, финансовото регулиране, данъците върху недвижимата собственост и системата за планиране, за да се избегне прекомерното колебание.

3. Да предприеме до 2012 г. действия за гарантиране наличието на по-голям дял млади хора с подходяща квалификация, които да навлизат на пазара на труда, както и да подобри шансовете за наемане на лица на възраст 18—24 години, които са напуснали системите на образование или обучение без придобиване на квалификация. Да разреши проблема с недостига на квалифицирана работна ръка чрез повишаване дела на хората, придобиващи средна квалификация, в съответствие с потребностите на пазара на труда.

4. Да вземе мерки в рамките на текущите бюджетни планове за намаляване на броя на безработните домакинства, като насочи вниманието си към онези, които са неактивни поради грижи за близки, включително самотните родители.

5. Да вземе вече обявените мерки и да продължи да работи за подобряване достъпността на банковото и небанковото финансиране за частния сектор, и по-специално за МСП, като същевременно отчита потенциалните предизвикателства от страната на търсенето. Да насърчава конкуренцията в банковия сектор и да търси с пазарни средства начини за подобряване на достъпа до небанково финансиране като рисков капитал и емитиран на публичните пазари дълг.

Съставено в Брюксел на 12 юли 2011 година.

За Съвета

Председател

J. VINCENT-ROSTOWSKI

[1] Предвидено в член 9, параграф 3 от Регламент (ЕО) № 1466/97.